

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра туризму та готельного господарства

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

РИЗИКИ В ТУРИЗМІ

підготовки	Бакалавр
спеціальності	242 Туризм і рекреація
освітньо-професійної програми	Туризм

Силабус освітнього компонента «РИЗИКИ В ТУРИЗМІ» підготовки бакалавра, галузі знань 24 Сфера обслуговування, спеціальності 242 Туризм і рекреація, за освітньо-професійною програмою Туризм.

Укладач: Безсмертнюк Т. П., доцент кафедри туризму та готельного господарства, кандидат географічних наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Ільїн Л.В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри туризму та готельного господарства
протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Ільїн Л.В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм і рекреація Освітньо-професійна програма: Туризм Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – 3
		Семестр – 6
		Лекції – 10 год.
		Практичні – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
ІНДЗ: немає		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

ППП: Безсмертнюк Тарас Петрович

Науковий ступінь: кандидат географічних наук

Вчене звання: доцент кафедри туризму та готельного господарства

Посада: доцент кафедри туризму та готельного господарства

Контактна інформація викладача:

Номер мобільного зв'язку: 0667009523

Електронна адреса: bezsmertniuk.taras@vnu.edu.ua

Дні занять (посилання: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>)

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Вивчення освітнього компонента «Ризики в туризмі» дозволить майбутнім фахівцям туристичної індустрії ознайомитися з методами визначення та оцінювання ризиків, що виникають в туризмі. Важливу роль відіграє і розгляд питань, пов'язаних із страхуванням ризиків в туризмі. Володіння знаннями основ страхування в сучасних умовах має важливе значення, оскільки допомагає зробити правильний вибір ділового партнера, забезпечити підвищення фінансової стійкості власного бізнесу, самостійно розробити програми зниження ризиків, що виникають у процесі здійснення туристичної діяльності. Освітній компонент спрямований на формування цілісного уявлення про сутність, чинники та умови безпечного туристичного процесу, прогнозування та запобігання ризиків, особистої безпеки людей.

2. Пререквізити та постреквізити освітнього компонента.

Пререквізити освітнього компонента: базові знання з основ туризмознавства.

Постреквізити освітнього компонента: правове регулювання туристичної діяльності; планування та організація туристичного бізнесу.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета викладання освітнього компонента «Ризики в туризмі» полягає у формуванні в майбутніх фахівців у галузі туризму теоретичних знань і практичних вмінь у питаннях туристських ризиків та страхування.

Завдання освітнього компонента:

- вивчити класифікаційні ознаки туристських ризиків;
- отримати необхідні знання про причини виникнення факторів ризику в туризмі;

- дослідити форс-мажорні обставини або обставини непереборної сили в туризмі;
- отримати необхідні знання з організації ризик-менеджменту в індустрії туризму;
- вивчити основні питання теорії страхування, усвідомити основні функції, сутність та зміст страхування;
- вивчити класифікацію страхування, найважливіші правила особистого та майнового страхування туристів, цивільної відповідальності автотуристів, екологічного страхування тощо;
- отримати необхідні знання з антикризового управління діяльністю підприємств туристської індустрії.

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності:

ЗК 04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;

ЗК 09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

Фахові компетентності:

ФК 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ФК 23. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

Результати навчання:

РН 9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки;

РН 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання;

РН 22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю* /Бали
Змістовий модуль 1. Ризики в туризмі						
Тема 1. Поняття ризиків в туризмі, основні терміни. Підходи до вивчення	15	2	2	10	1	ДС, РМГ/10
Тема 2. Класифікація ризиків, функції та фактори ризиків в туризмі	13	–	2	10	1	ЗПР, УО/10
Тема 3. Фінансові ризики на ринку туристичних послуг	20	2	2	15	1	ДП, ДС/10
Тема 4. Способи та методи мінімізації ризиків в туризмі	15	2	2	10	1	ДС, РМГ/10
Тема 5. Методи оцінки ризику в індустрії туризму	13	–	2	10	1	ДП, ДС/10
Разом за змістовим модулем 1	76	6	10	55	5	50
Змістовий модуль 2. Страхіві ризики та страхування в туризмі						
Тема 6. Страхування туристичних ризиків	13	–	2	10	1	ДС, РМГ/10
Тема 7. Страхування туристів та туристських організацій	20	2	2	15	1	ДП, ДС/10
Тема 8. Види страхування ризиків в туристичному бізнесі	13	–	2	10	1	ЗПР, УО/10
Тема 9. Організація ризик-менеджменту в індустрії туризму	13	–	2	10	1	ДП, ДС/10
Тема 10. Стратегія та особливості	15	2	2	10	1	ЗПР,

ризик-менеджменту в індустрії туризму						УО/10
Разом за змістовим модулем 2	74	4	10	55	5	50
Усього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

*Форми контролю: ДС – дискусія; РМГ – робота в малих групах; ЗПР – захист практичної роботи; УО – усне опитування; ДП – доповідь з презентацією.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

№ п/п	Тематика	К-сть годин
1	Класифікаційні ознаки туристських ризиків. Туристські ризики за об'єктами докладання	10
2	Базова класифікація туристських ризиків. Міжнародна класифікація туристських факторів ризиків (загроз)	10
3	Венчурний капітал в туризмі. Валютні ризики в індустрії туризму. Інвестиційна привабливість підприємств туризму та інвестиційні ризики	15
4	Мінімізація ризику закладів розміщення	10
5	Методичні підходи щодо оцінки ризиків. Якісна та кількісна оцінка ризиків в туризмі	10
6	Особисте страхування в туризмі	10
7	Майнове страхування в туризмі, його необхідність і значення	15
8	Страхування відповідальності в туристичному бізнесі	10
9	Регулювання ризиків при довгостроковому інвестуванні. Запобігання від банкрутства	10
10	Антикризове управління підприємствами туристичної індустрії	10
Усього		110

IV. Політика оцінювання

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриває «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (посилання: https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2022-07/Polozh_pro_otzin_%D1%80%D0%B5%D0%B4%2B%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

Політика викладача щодо здобувача освіти

Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з освітнього компонента. При вивченні освітнього компонента необхідно спиратися на конспект лекцій, рекомендовану основну та додаткову навчальну, наукову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: активно працювати на практичних заняттях (брати участь в обговоренні дискусійних питань); повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені практичні заняття.

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу з метою поточного та підсумкового оцінювання знань, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути толерантним, доброзичливим, виваженим у спілкуванні зі студентами та викладачами, уважним і дотримуватися дисципліни та часових (строкових) параметрів навчального процесу.

Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків,

передбачених методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності

Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності. Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків, дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття); надання достовірної інформації про результати власної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування під час модульних контрольних робіт та екзамену заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності у Волинському національному університеті імені Лесі Українки знайшли своє відображення в «Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки» (посилання: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>).

Вимоги до академічної доброчесності визначаються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (посилання: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/polozhennya-pro-antyplagiat.pdf>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений викладачем час. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки, не дозволяється.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти

Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у Волинському національному університеті імені Лесі Українки шляхом валідації (посилання: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю – залік. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні

заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості в усній формі. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Перелік питань до заліку

1. Поняття ризиків в туризмі, основні терміни.
2. Підходи до вивчення ризиків в туризмі.
3. Функції та фактори ризиків в туризмі.
4. Класифікаційні ознаки туристських ризиків.
5. Базова класифікація туристських ризиків.
6. Туристські ризики за об'єктами докладання.
7. Міжнародна класифікація туристських факторів ризиків (загроз).
8. Венчурний капітал в туризмі.
9. Валютні ризики в індустрії туризму.
10. Інвестиційна привабливість підприємств туризму та інвестиційні ризики.
11. Способи та методи мінімізації ризиків.
12. Мінімізація ризику закладів розміщення.
13. Методи оцінки ризику в індустрії туризму.
14. Методичні підходи щодо оцінки ризиків.
15. Якісна та кількісна оцінка ризиків в туризмі.
16. Страхування туристичних ризиків.
17. Критерії визначення страхового ризику.
18. Основні характеристики страхових ризиків.
19. Загальні підходи та принципи класифікації страхових ризиків.
20. Управління ризиком та його основні етапи.
21. Ідентифікація ризиків.
22. Аналіз і оцінка ризиків.
23. Контроль за ризиком та його фінансування.
24. Методи управління ризиком.
25. Зміст та структура ринку страхових послуг.
26. Організаційна структура ринку страхових послуг України.
27. Типи й види страхових організацій, які створюються в Україні.
28. Організаційні форми існування страховика.
29. Страхування туристів та туристських організацій.
30. Види страхування ризиків в туристичному бізнесі.
31. Особисте страхування в туризмі.
32. Економічний зміст особистого страхування в туристичному бізнесі.
33. Обов'язки суб'єктів туристичної діяльності щодо забезпечення безпеки туристів.
34. Основні види і форми особистого страхування в туризмі.
35. Страхування іноземних громадян, які тимчасово перебувають на території України.
36. Майнове страхування в туризмі, його необхідність і значення.
37. Форми і види страхування.
38. Страхування майна юридичних осіб в туристичному бізнесі.
39. Страхування майна фізичних осіб в туристичному бізнесі.
40. Транспортне страхування в туристичному бізнесі.
41. Страхування відповідальності в туристичному бізнесі.
42. Страхування цивільної відповідальності.

43. Об'єкти страхування, контингент страховиків і страхувальників, обсяг страхової відповідальності.

44. Основні принципи і умови страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.

45. Міжнародна система страхування «Зелена картка».

46. Страхування відповідальності перевізників вантажів.

47. Сутність ризик-менеджменту в туризмі.

48. Організація ризик-менеджменту в індустрії туризму.

49. Стратегія та особливості ризик-менеджменту в туризмі.

50. Антикризове управління підприємствами туристичної індустрії.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Винниченко І. Ризики в туризмі : навчально-методичний посібник. К., 2014. 101 с.
2. Гаталяк О. М., Стецький В. В. Страхування у туризмі : навч. посібн. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 114 с.
3. Голод А. П. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування : монографія. Львів : ЛДУФК, 2017. 340 с.
4. Іванова Н. С. Економічна безпека : навч. посібник. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2020. 139 с.
5. Писаревський І. М., Стешенко О. Д. Ризик-менеджмент у туризмі : навч. посіб. для вищих навчальних закладів. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 128 с.
6. Ризики та економічна безпека туристичних підприємств : навч. посіб. / Уклад.: Д. Ю. Мамотенко, А. П. Безхлібна, С. В. Гресь-Євреїнова. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 244 с.
7. Торяник В. М., Джинджоян В. В. Безпека туризму : навчальний посібник. Д. : ДГУ, 2018. 284 с.
8. Управління ризиками : навчальний наочний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» / М. О. Кравченко, К. О. Бояринова, К. О. Копішинська ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432 с.
9. Чорненька Н. В. Безпека туризму: навч. посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2019. 188 с.

Додаткова:

1. Баджи М. Д. Управління економічними ризиками у діяльності морських туристичних компаній. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті, № 1 (78), 2022. С. 106–117.
2. Внучко С., Тимошенко Т. COVID-19 та соціальний діалог в туристичній галузі: практика ЄС та український реалії. Київ, 2020. 28 с.
3. Пригара О. В. Біологічні ризики в туризмі: виклики сьогодення. *Досвід Європейського Союзу у сфері реагування на виклики безпеки* : матер. Всеукр. наук.-практ. семінару в межах реалізації проєкту Еразмус+. Глухів, 2021. С. 84–87.
4. Пригара О. В. Безпека туризму в умовах надзвичайної ситуації. *Стратегічні пріоритети розвитку економіки, фінансів, обліку та права* : збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 30 вересня 2022 року). Полтава : ЦФЕНД, 2022. С. 34–35.
5. Пригара О. В. Безпека туризму в умовах війни: правовий аспект. *Війна та туризм* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 11 листопада 2022 р.). К. : ТОВ «Геопринт», 2022. С. 56–57.
6. Романів А. С., Миронець Н. Р., Герасимчук Ж. М. Страхування активних та екстремальних видів туризму в Україні: сучасний стан і перспективи. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Збірник наукових праць*. 2021. Випуск 1 (147). С. 45–52.
7. Ткач В. О. Сутність і специфіка економічної безпеки в індустрії туризму. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. Том 4. № 3. С. 33–38.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека Волинського національного університету імені Лесі Українки : веб-сайт. URL: <https://library.vnu.edu.ua/> (дата звернення: 26.08.2023).
2. Верховна Рада України : веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 26.08.2023).
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 26.08.2023).
4. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР. Дата оновлення : 01.08.2021 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр#top> (дата звернення: 26.08.2023).
5. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. Дата оновлення : 16.10.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text> (дата звернення: 26.08.2023).
6. Туристична бібліотека «Все про туризм». URL: <https://tourlib.net/ua.htm> (дата звернення: 26.08.2023).
7. United Nations World Tourism Organization : веб-сайт. URL: <https://www.unwto.org> (дата звернення: 26.08.2023).